

Λίγες Σταγόνες Ιστορίας

Εισαγωγή:

Σε αυτή την γωνιά της εφημερίδας θα αναφερθώ σε ιστορικά πρόσωπα ανά τεύχος. Με την βοήθεια του σχολικού μου βιβλίου, των μαθημάτων και του διαδικτύου θα γράφω για διάφορα πρόσωπα της ιστορίας της Β' τάξης του Γυμνασίου.

- Γιάννης Καμπόσος

Α' τεύχος

Ο Μέγας Κωνσταντίνος, οι πράξεις και η ζωή του

Εισαγωγή:

Ο Μέγας Κωνσταντίνος ή αλλιώς Άγιος Κωνσταντίνος ήταν Ρωμαίος Αυτοκράτορας που κυβέρνησε από το **306** έως το **337**. Γεννημένος στην περιοχή που σήμερα είναι γνωστή ως **Νις** (Ниш, στη Σερβία), ήταν γιος του **Φλάβιου Βαλέριου Κωνσταντίου**, αξιωματικού του ρωμαϊκού στρατού με καταγωγή από την περιοχή της Ιλλυρίας. Η μητέρα του, **Ελένη**, ήταν Ελληνίδα Μικρασιάτισσα, με καταγωγή από την πόλη Δρέπανο στη Βιθυνία της Μικράς Ασίας. Ο Κωνσταντίνος στάλθηκε **ανατολικά**, όπου ανήλθε στην ιεραρχία για να γίνει **χιλίαρχος** των αυτοκρατόρων **Διοκλητιανού** και **Γαλέριου**. Ο **Διοκλητιανός** τον κράτησε τον μακριά από τον πατέρα

του, ώστε να μην εναντιωθεί ο Κωνσταντίνος εναντίον του. Ο **Διοκλητιανός** είχε χωρίσει την αυτοκρατορία σε **τετραρχία**. Κοντά του είχε κρατήσει και τους γιους των υπολοίπων που συναποτελούσαν την τετραρχία.

Επιστροφή στον πατέρα του:

Μόλις ο **Διοκλητιανός** αρρώστησε και αποσύρθηκε, ο Κωνσταντίνος χωρίς κάτι άλλο να τον κρατάει πίσω **πήγε στον πατέρα του**. Ένας λόγος είναι οι διωγμοί που έκανε ο **Διοκλητιανός** στους Χριστιανούς. Ήταν, επίσης, εκτός διαδοχής. **Ο πατέρας του** ήταν πιο χαλαρός κυβερνήτης. Σε μάχη με βάρβαρους (Πίκτες-Φράγκοι) ο Κωνσταντίνος και ο πατέρας του είχαν έρθει σε **δύσκολη κατάσταση**, και εκτός από αυτό η υγεία του πατέρα του ήταν σε **κακή κατάσταση**. Ο Κωνσταντίνος χρειάστηκε να οδηγήσει τον στρατό στη νίκη και το έκανα ένδοξα, **όμως έχασε τον πατέρα που μόλις γνώρισε**.

Η πορεία προς τη μονοκρατορία:

Μετά τον Κωνσταντίνο:

Στις **25 Ιουλίου 306 μ.Χ.** ο στρατός ανακήρυξε με ενθουσιώδεις εκδηλώσεις **Αύγουστο τον Κωνσταντίνο**. Οι επαρχίες που θα διοικούσε ήταν **η Βρετανία και η Γαλατία**. Την ίδια περίοδο η Σύγκλητος και η Πραιτοριανή Φρουρά **συμμάχησαν με τον Μαξέντιο στη Ρώμη, γιο του Μαξιμιανού**, και τον ανακήρυξαν αρχικά «πρίγκιπα» (princeps) και στη **συνέχεια Αύγουστο**. Ο Μαξέντιος ανακάλεσε τότε τον

πατέρα του στον θρόνο και τον έχρισε συναυτοκράτορά του, για να εξασφαλίσει την υποστήριξή του. Τον **Νοέμβριο του 307** έλαβε στην **Ανατολή τον τίτλο του Αυγούστου και ο Λικίνιος, έμπιστος φίλος του Γαλέριου(Αύγουστος της Ανατολής)**. Ο Γαλέριος αρνήθηκε να αναγνωρίσει τον τίτλο του **Αυγούστου στον Κωνσταντίνο**, του παραχώρησε μόνο τον τίτλο του **Καίσαρα**. Ο Κωνσταντίνος όμως δεν ήταν διατεθειμένος να παραιτηθεί έτσι εύκολα από τις φιλοδοξίες του. Προσπάθησε λοιπόν να τον αποδεχθεί ο Γαλέριος. Για τον σκοπό αυτό επιδίωξε να συγγενέψει με τους δύο αυτοκράτορες Μαξιμιανό και Μαξέντιο. Το 307 μ.Χ. χώρισε τη γυναίκα του Μινερβίνη (κατά άλλους, παλλακίδα του) με την οποία είχε αποκτήσει ένα γιο, τον Κρίσπο, και παντρεύτηκε στους Τρεβήρους την κόρη του Μαξιμιανού και αδελφή του Μαξέντιου, την όμορφη Φαύστα. Ο Γαλέριος δε θεώρησε επαρκείς τις προϋποθέσεις αυτές και εξακολουθούσε να αναγνωρίζει στον Κωνσταντίνο τον τίτλο του Καίσαρα, όχι όμως και του Αυγούστου.

Ο Κωνσταντίνος και ο Μαξιμιανός:

Ο πρώτος που θέλησε να αντιμετωπίσει τον Κωνσταντίνο ήταν ο **Μαξιμιανός**, μέσα από μια σειρά δολοπλοκιών. Το 308 μ.Χ. ο γέρος αυτοκράτορας **προσπάθησε να πείσει τον γιο του Μαξέντιο να τον αναγνωρίσει ως «ύπατο Αύγουστο»**. Ο Μαξέντιος όμως αρνήθηκε και ο Μαξιμιανός προσπάθησε να εκθρονίσει τον γιο του **με τη βία**, αλλά δεν τα κατάφερε. Στα τέλη του 308, στη **σύνοδο όλων των Αυγούστων** στο Καρνούντο υπό τον παραιτηθέντα αυτοκράτορα Διοκλητιανό, ο **Μαξιμιανός προσπάθησε να πείσει τον**

Διοκλητιανό να ξαναφορέσει την πορφύρα, ώστε να συμβασιλεύσουν. Και πάλι όμως **απέτυχε και μάλιστα ο Διοκλητιανός τον εξανάγκασε σε παραίτηση από τον τίτλο του Αυγούστου**. Τότε ο Μαξιμιανός κατέφυγε στον γαμπρό του Κωνσταντίνο στη Γαλατία. **Ο Κωνσταντίνος καλοδέχτηκε τον Μαξιμιανό** και του απόδωσε όλες τις τιμές που άρμοζαν σε έναν τέως αυτοκράτορα. Γενικά φαίνεται πως του συμπεριφερόταν όπως ένας γιος σε πατέρα. Ο Μαξιμιανός όμως εξακολουθούσε να ονειρεύεται την πορφύρα και **σχεδίαζε να σφετεριστεί την εξουσία του Κωνσταντίνου**. Η ευκαιρία παρουσιάστηκε το καλοκαίρι του 310, κατά τη διάρκεια μιας εξέγερσης των Φράγκων. Ο Κωνσταντίνος με ένα τμήμα του στρατού του αναχώρησε για να καταστείλει την εξέγερση. Τότε ο Μαξιμιανός διέδωσε πως τάχα ο Κωνσταντίνος σκοτώθηκε σε κάποια μάχη, αυτοανακηρύχθηκε αυτοκράτορας και προσπάθησε με χρήματα να εξασφαλίσει την πίστη των στρατιωτών στο πρόσωπό του. **Εμπιστεύτηκε όμως τα σχέδια αυτά στην κόρη του κι εκείνη κατόρθωσε να ειδοποιήσει τον Κωνσταντίνο**. Ο Κωνσταντίνος τότε, τον Ιούλιο 310, έσπευσε νότια και κατέλαβε την Αρελάτη, για να εμποδίσει τον Μαξιμιανό να οργανώσει καλά την άμυνά του. Ο Μαξιμιανός κλείστηκε στα τείχη της Μασσαλίας. Ο Κωνσταντίνος πολιορκησε και κατέλαβε την πόλη και αιχμαλώτισε τον Μαξιμιανό. Για χάρη όμως της Φαύστας συγχώρεσε τον πεθερό του, του αφαίρεσε όμως την πορφύρα και τις τιμές που αποδίδονταν σε αυτοκράτορες. Φαίνεται όμως ότι ο Μαξιμιανός δεν μπορούσε να εννοήσει ότι η εποχή της δύναμής του είχε παρέλθει. Έτσι,

προσπάθησε να δολοφονήσει τον Κωνσταντίνο, ενώ εκείνος κοιμόταν. Για άλλη μια φορά ενέπλεξε τη Φαύστα στις δολοπλοκίες του, προφανώς αγνοώντας τον ρόλο που είχε παίξει η κόρη του στην αποτυχία του πρώτου σχεδίου. Εκείνη και πάλι προτίμησε τον άντρα της από τον πατέρα της και αποκάλυψε τα πάντα στον Κωνσταντίνο. Ο Μαξιμιανός συνελήφθη και λίγο καιρό αργότερα βρέθηκε απαγχονισμένος στο δωμάτιό του. Ο Κωνσταντίνος υποστήριζε σταθερά ότι ο πεθερός του αυτοκτόνησε, ενώ ο Μαξέντιος, ο γιος του Μαξιμιανού, κατηγορούσε τον Κωνσταντίνο για τον θάνατο του πατέρα του. Αυτοί που παρέμειναν στην εξουσία ήταν ο Μαξέντιος, ο οποίος κατείχε την Ιταλία και την Αφρική, ο Λικίνιος που διοικούσε όλα τα ανατολικά τμήματα και βέβαια ο Κωνσταντίνος στη Δύση, ο οποίος το 310 προσάρτησε και την Ισπανία στα εδάφη του, αποσπώντας την από τον Μαξέντιο.

Κωνσταντίνος και Μαξέντιος-Το όραμα του Μέγα

Ο Μαξέντιος, έχοντας επιβιώσει από τις επιβουλές του πατέρα του, Μαξιμιανού, θεωρούσε ότι ο επόμενος αντίπαλος που θα αντιμετώπιζε ήταν ο Αύγουστος της Ανατολής Λικίνιος. Για να είναι έτοιμος σε μια επικείμενη επίθεση, ο Μαξέντιος άρχισε να οχυρώνει την περιοχή της Ραιτίας. Γρήγορα όμως συνειδητοποίησε ότι ο κύριος αντίπαλός του ήταν ο Κωνσταντίνος, ο οποίος ήθελε να εξουδετερώσει τον Μαξέντιο, ώστε να παραμείνει απόλυτος κύριος της Δύσης. Ο Μαξέντιος σχεδίαζε να εισβάλει αιφνιδιαστικά στη Γαλατία. Ο Κωνσταντίνος όμως τον πρόλαβε,

συγκέντρωσε στρατό, πέρασε τις Άλπεις και εισέβαλε στην Ιταλία την άνοιξη του 312. Νίκησε εύκολα στρατιωτικές μονάδες στο Πεδεμόντιο και άρχισε να κινείται νότια. Κατέλαβε τη Βερόνα και την Ακυληία (πόλεις της βόρειας Ιταλίας). Τον Σεπτέμβριο του 312, πραγματοποίησε θριαμβευτική είσοδο στα Μεδιόλανα και στη συνέχεια κινήθηκε προς τη Ρώμη, για να δώσει την αποφασιστική μάχη. Στην πορεία αυτή ενίσχυσε τον στρατό του στρατολογώντας από τους ντόπιους πληθυσμούς, χωρίς να προβαίνει σε διακρίσεις μεταξύ εθνικών και χριστιανών. Η συμπεριφορά αυτή αναπτέρωσε το ηθικό των Χριστιανών, καθώς τη θεώρησαν ενδεικτική της στάσης που θα κρατούσε ο νέος αυτοκράτορας έναντι του Χριστιανισμού και των πιστών του, αν και ο ίδιος ήταν ακόμη πιστός στους θεούς της Ρώμης. Επίσης, ο ίδιος είπε πως είδε όραμα, όπου εμφανίστηκε ο Χριστός στον Κωνσταντίνο και τον πρόσταξε να βάλει το σταυροειδές σύμπλεγμα (Χριστόγραμμα) ως έμβλημα στις ασπίδες των λεγεώνων του. Ο στρατός εμπυχώθηκε και ο Κωνσταντίνος νικά τον Μαξέντιο στη Μουλβία γέφυρα.

Μετατροπή σε μονοκράτορα-Θετικά μέτρα προς τους Χριστιανούς

Διάταγμα των Μεδιολάνων 313 μ.Χ

Τον Φεβρουάριο του 313 μ.Χ. ο Κωνσταντίνος συνάντησε στα Μεδιόλανα της Ιταλίας (σημερινό Μιλάνο) τον Αύγουστο Λικίνιο. Κατά τη συνάντηση αυτή ελήφθησαν αποφάσεις για την κοινή πολιτική στα θρησκευτικά θέματα. Σύμφωνα με

τις αποφάσεις των Μεδιολάνων, κατοχυρώθηκε η **ανεξιθρησκία** και η **θρησκευτική ελευθερία**. Ιδιαίτερη αναφορά έγινε για τον Χριστιανισμό, ο οποίος έγινε θρησκεία επιτρεπτή και **νόμιμη** για τους Ρωμαίους πολίτες και οι χριστιανοί μπορούσαν **ελεύθεροι** να ασκήσουν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα. Τον Ιούνιο του 313 ο Λικίνιος νίκησε τον ανιψιό του Γαλέριου, Μαξιμίνο Δάια, ο οποίος είχε ακόμη στην κατοχή του ανατολικές επαρχίες της αυτοκρατορίας, σε αποφασιστική μάχη ανατολικά της Αδριανούπολης. Ο Μαξιμίνος αυτοκτόνησε και ο Λικίνιος ως απόλυτος πλέον άρχοντας της Ανατολής αναζητούσε ευκαιρία να αναμετρηθεί με τον Κωνσταντίνο. Η αφορμή δεν άργησε να δοθεί, μόλις ένα χρόνο έπειτα από τις συμφωνίες που είχαν υπογραφεί. Ο Κωνσταντίνος δεν άφησε βέβαια την ευκαιρία να χαθεί, αφού και ο ίδιος εποφθαλμιούσε την εξουσία του Λικίνιου και επιθυμούσε τον πόλεμο μαζί του. Η μάχη έληξε με αποφασιστική νίκη του Κωνσταντίνου.

Ο Κωνσταντίνος Μονοκράτορας

Μετά τη νίκη επί του Λικινίου ο Κωνσταντίνος μετέφερε την κύρια έδρα στην Ανατολή. Ο Κωνσταντίνος έπρεπε να εξετάσει πολλές περιοχές, αλλά τελικά επέλεξε την αρχαία ελληνική αποικία του Βυζαντίου. Η πόλη ήταν συγκοινωνιακός κόμβος σε μια στρατηγικά σημαντική περιοχή και περιβαλλόταν από τρεις πλευρές από θάλασσα· ήδη κατά την εκστρατεία ενάντια στον Λικίνιο ο Κωνσταντίνος είχε αναγνωρίσει τα πλεονεκτήματα της τοποθεσίας. Η νέα πρωτεύουσα ονομάστηκε Νέα Ρώμη

και αργότερα Κωνσταντινούπολη. Ο Κωνσταντίνος έκανε τα εγκαίνια της πόλης στις 11 Μαΐου του 330.

Α΄ Οικουμενική σύνοδος της Νίκαιας, 325 μ.Χ.

Αιτία για μία από τις μεγαλύτερες διαμάχες των Χριστιανών υπήρξε στις αρχές του 4ου μ.Χ. αιώνας ο Άρειος, πρεσβύτερος στην Αλεξάνδρεια. Ο Άρειος, απόφοιτος της θεολογικής σχολής του Λουκιανού στην Αντιόχεια, άρχισε να διατυπώνει τη θεωρία πως ο Χριστός ήταν «κτίσμα» του Θεού και δεν ήταν και ο ίδιος Θεός. Η διδασκαλία του Αρείου, η οποία έμεινε γνωστή ως Αρειανισμός, ερχόταν σε πλήρη αντίθεση με τα διδάγματα της χριστιανικής εκκλησίας, σύμφωνα με τα οποία ο Χριστός είναι τέλειος Θεός και τέλειος άνθρωπος. Ο Κωνσταντίνος προσπάθησε αρχικά να συμφιλιώσει τους αντιμαχόμενους, μέσω μιας επιστολής που απέστειλε και στις δύο πλευρές με αγγελιοφόρο τον επίσκοπο της Κορδούης της Ισπανίας. Επιστρέφοντας ωστόσο, ο επίσκοπος εξήγησε στον Κωνσταντίνο την πολιτική σημασία της κίνησης του Αρείου, οπότε ο αυτοκράτορας αποφάσισε να συγκαλέσει μια Σύνοδο με όλους τους επισκόπους της αυτοκρατορίας, διδάσκοντας την ορθόδοξη, σωστή Χριστιανική πίστη (Πιστεύω εις έναν θεό...) σταματώντας την εξάπλωση της αίρεσης του Αρείου.

Θάνατος του Κωνσταντίνου

Λίγο μετά την εορτή του Πάσχα του 337, ο Κωνσταντίνος αρρώστησε βαριά. Έφυγε από την Κωνσταντινούπολη

για τα ζεστά λουτρά κοντά στη γενέτειρα πόλη της μητέρας του, τη μικρασιατική Ελενόπολη της Βιθυνίας, στις νότιες ακτές του κόλπου της Νικομήδειας. Εκεί, στον ναό του Αποστόλου Λουκιανού, που έχτισε η μητέρα του, προσευχήθηκε τελευταία φορά. Ο Κωνσταντίνος απεβίωσε το 337 μ.Χ. Λίγο πριν πεθάνει, βαπτίστηκε Χριστιανός.

Γιάννης Καμπόσος,
Μαθητής Β2 Τμήματος

Πηγές:

1. **“Μεσαιωνική και Νεότερη Ιστορία Β΄ Γυμνασίου»**
2. **Wikipedia**
3. **History Channel- Μέγας Κωνσταντίνος**

